

דברי חיזוק והתעוררות לחודש אלול וימים הנוראים

מורי ורבותי!

עומדים אנו עתה בעיצומם של ימי חודש אלול, ובהתקרב ימי ה'סליחות' הנאמרים בקרב רבבות אלפי ישראל, לקראת יום הדין הקרב ובא.

בימים 'רגילים' ובשנים 'רגילות', מתעוררים אנו לקול 'תקיעת שופר' שנוהגים לתקוע מראש חודש אלול ואילך, כדי לעורר בהם הלבבות וכמו שנאמר בכתוב "היתקע שופר בעיר, ועם לא יחרדו!"

בשנה הזאת, לצערנו, כבר 'התרגלנו' מעט לתקיעת השופר, היות שאנו כבר שומעים 'תקיעת שופר' במחזורותינו כבר מעל כמחצית השנה.. מאז פרצה לחיינו בפתע פתאום מגפה משונה זו ששמה 'קורונה', אנחנו כבר נחרדים, ואולי כבר פחות נחרדים, מקול השופר, לרגל השמועות מקרוב ומרחוק, ההרגל עושה את שלו, ואין הלב פנוי כמעט לשמוע קול שופר.

ואולם, מוזהרים ועומדים אנו להטות אוזן לקול הקורא. שכן כשם שהשופר בא לעורר אותנו, כך וביתר שאת, מצב המיוחד נועד לעורר את ליבנו ולחדד את הרגשותינו, למען נרצה באמת ובתמים להתקרב אל השם יתברך.

הפסוק בפרשתנו (פרשת נצבים) כבר מכה בנו ומעורר אותנו להבנה זו באמרו: "למען הקם אותך היום לו לעם, והוא יהיה לך לאלוקים!" המטרה שלנו כולה היא "להיות לו לעם, והוא יהיה לך לאלוקים!" אין זו מטרה משנית, כי אם זו לבדה תכלית האמתית שלנו, ואין בלתי. אין כאן 'חיים' רגילים של בני אדם, לאכול ולשתות וליהנות כביכול, ובתווך לעבוד את השם, לא. אלא כל המערכת מסביב בנויה סביב לתכלית אחת ואין זולתה והיא "להיות לו לעם, והוא יהיה לך לאלוקים!"

והכתוב ממשיך ומזהיר לבל נתעלם מייעוד שלנו ונאמר שלום לנפשנו באמרו:

"פן יש בכם איש או אישה, או משפחה או שבט, אשר לבבו פונה היום (!) מעם ה' אלוקינו.. והיה בשמעו את דברי האלה הזאת, והתברך בלבבו לאמור, שלום יהיה לי, כי בשרירות לבי אלך..."

ועל כך ממשיך הכתוב באזהרה נוראה:

"לא יאבה ה' סלוח לו, כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא, ורבעה בו כל האלה הכתובה בספר הזה!" וגומר.

*

מוריי ורבותיי, אהוביי וידידיי היקרים!

אנו עומדים כאן, ברוך השם, לפני קהל אברכים יראים וחרדים לדבר השם, קובעים עתים לתורה. אין מי בינינו, שחשוד חלילה 'להתברך בלבבו' ולומר 'בשרירות ליבי אלך'.. למרות שלעתים חלים בנו, בכל אחד מאתנו, חלקים מסוימים מן אותו 'שורש פורה ראש ולענה' שבכתוב, וכמאמר הפסוק **"פן יש בכם אשר לבבו פונה 'היום' מעם ה' אלוקיו, רואים שכל יום צריך אצלנו בחינה מחדש, בבחינת מה שנאמר 'בכל יום יהיו בעיניכם כחדשים'..** [וכבר אמרו בפוסקים (ט"ז הלכות ראש השנה, ועוד) כי תקיעת 'שופר' ראשי תיבות: **ש'ורש פ'ורה ר'אש ו'לענה, היינו שבכוח השופר לעקור כל זאת ואז יהפוך לבחינת ראשי תיבות ש'טן ו'אין פ'גע ר'ע**]. אבל בכלליות, אין איש מאתנו חשוד חלילה על כגון אלה בקביעות על כל פנים, אף שלפעמים היצר לדאבוננו גובר עלינו ('אמנם יצר סוכן בנו').

אכן מה שצריך כל אחד ואחד מאתנו היום, הוא עניין חיזוק והתחזקות.

אין זה סוד, שימים האלה של תקופה האחרונה, תקופת מגפת ה'קורונה' לא עלינו, אשר רבים חללים הפילה, ועוד רבים חללי 'הרפיון' של 'רפידים', שרפו ידיהם מדברי תורה, כתוצאה של סגירת בתי כנסיות ובתי מדרשות, והיכלי התפלה שלנו, שהם לב ליבו של כלל ישראל, דבר אשר כמותו לצערנו אין זכור מימות עולם בהיקף כזה, אלמלא בימי מלחמה וזעם רחמנא לצלן. אפשר בהחלט להמליץ על כך **"גזרתך קשה משל פרעה!"** גזרת **"לא תאספון"** שלא נתאסף יחדיו לתורה ולתפילה כמקדם, גזירה זו עלתה על כלנה, לא עלינו.

חשבתי בימים אלה על הפסוק בפרשת שמות, בימי גלות מצרים, כתוב בתורה **"ויהי בימים הרבים ההם, וימת מלך מצרים, וייאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו, ותעל שוועתם אל האלוקים מן העבודה"**.

וראיתי יש שמסבירים כך, ואוסיף מעט נופך משלי בס"ד.

בארץ מצרים, הייתה כידוע מן הספרים הקדושים, ה"דיבור" בגלות. ולכן לאחר שנושענו ביציאת מצרים, נתקנה לנו מצוות הפסח. מאי משמע "פסח"?

"פסח" הוא נוטריקון של התיבות "פה-סח", שהדיבור יצא ממצרים, ולכן על סיפור יציאת מצרים אמרו "והגדת לבנך", ואמרו "כל המרבה לספר, משובח".

מה הפירוש "הדיבור היה בגלות"? שמענו על 'גוף אדם' המצוי בגלות ושעבוד, אולם על 'דיבור' שהוא דבר מופשט, מה שייך שיהיה בגלות??

ויש לומר:

הן עם בני ישראל קדושים, זרע שבטי י-ה, בוודאי שהצרו על צרת הגלות, כיוון שראו עין בעין כיצד "נסתם ליבם ועינם של ישראל מצרת השעבוד". אולם פרעה הרשע התחכם עליהם, הוא ידע שאם ישראל יצעקו אל ה', אזי יכול הוא להושיע אותם, ואפילו אם תתמהמה גאולתם, אבל הוא רצה לשעבד את רוחם ונפשם, זה היה אצלו עיקר השעבוד וכל עבודת הפרך מסביב הכול היה טפל ואמצעי לזה. הלכך גזר עליהם פרעה שיהיו עסוקים יומם ולילה בעבודה "תכבד העבודה על האנשים ואל ישעו בדברי שקר", היינו שיעבדו קשה ולא יהיה להם פנאי להתפלל ואפילו לחשוב, וככה ישכחו מזאת שהם מזרע ישראל קדושים, ובזה רצה להתחכם על השם יתברך כביכול כמאמר חז"ל "הבה נתחכמה לו" למושיען של ישראל, היינו להקב"ה. ואכן לצערנו עלתה לו זממו בידו, וככה נכנס ה'דיבור' בגלות, היינו דיבורם של ישראל לאביהם שבשמים.

מה עשה הקב"ה, שהתגעגע לשמוע קולם של ישראל, שעל ידי זה ייושעו??

"זימת מלך מצרים" פרעה מלך מצרים מת, וכל העם התאבלו עליו, והיו בוכים ומתאבלים, ובפרט במדינה דיקטטורית כמו מצרים, כשמת המושל, אזי אוי ואבוי לו למי שלא יראה סימני אבל בפרהסייה.. ככה היה המנהג אז.

ואכן, כל העם מקצה אל קצה בכו וקוננו. אלא, שהתורה הקדושה מעידה, כי אף שגם ישראל בכו וקוננו יחד עם כל מצרים כמובן, אולם אצלם היה זה בכי אחר לגמרי "וייאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו", היינו אצל בני ישראל הייתה הצעקה והאנחה בוקעת מלבבם בשל "העבודה", היינו עבודת הלב שהיא תפילה, כאן מצאו מקום לפרוע חובם, והם התפללו ממעמקי ליבם שיושיע להם השם יתברך וישחרר אותם כבר מצרת השעבוד הנוראה הזו, הם נזכרו פתאום כי אינם עם של עבדים אלא זרע קדושים מגזע אברהם ויצחק ויעקב, והכתוב מודיענו בזאת כי "ותעל שוועתם אל האלוקים מן העבודה!" מה זה "מן העבודה"? אלא שהקב"ה הבוחן ליבות ידע מכאובם כי הם

צועקים לא כמו כולם, אלא "מן העבודה" דווקא, ותפילה זו ממעמקי הלב, מבלי מילים, היא זאת שבקעה רקיעים.

מוריי ורבותיי!

כשאני מתבונן במה שעבר עלינו בשנה האחרונה, ויותר נכון בחצי שנה האחרונה, כמדומה שאנו יכולים, מבחינה מסוימת, לעשות לפני ריבון העולמים בימי ראש השנה הבאים עלינו לטובה, כמו שעשה אותו בחור כפרי בימי מרן אור העולם הבעל שם טוב הקדוש, זכותו הגדולה עלינו תגן.

ומעשה שהיה – כל היה:

בימי רבנו עיר וקדיש מן שמיא נחית הבעל שם טוב זי"ע, היה מעשה, שראו ביום הקדוש בני החבריה הקדושה, וכידוע שבימות מרן הבעל שם טוב היה סביבו חבורה קדושה של ששים (!) צדיקים, רבנים וקדושי עליונים, שעבדו את השם יתברך בקדושה ובטהרה, בשירה ובזמרה, ומפארים ומקדישים וממליכים.

והנה לפתע שמו הם לב, כי מרן הבעש"ט הקדוש, מתאמץ בתפילה שלא כהרגלו ומוריד כנחל דמעה, עד שהיו נחרדים מקול אנחותיו וגניחותיו שהיו באופן בלתי רגיל. ליבם ניתר ונחרד, והבינו ששם בשמי רקיע מתנהל לו מאבק איתנים בין צד הקדושה, ובין צד הסטרא אחרא לא עלינו, בין עם ישראל קדושים, לבין המשטינים ומקטרגים, עד שלא ידעו את נפשם מפחד.

הדבר נמשך עד סמוך לנעילה, והנה, בגמר תפילת נעילה הבחינו פתאום שחל שינוי כביר ברבם, שהחלו לשמוע קול רינה וצהלה, משמע הומתקו הדינים.

במוצאי יום הקדוש, כאשר כולם התכנסו מסביב לרבם הקדוש בהשתוקקות, רצו לשמוע מה עבר עליהם ביום הדין, החל הבעש"ט לספר להם על הקטרוג הקשה שהתעורר בבית דין של מעלה, שהיו המקטרגים טוענים כי כל עבודת ישראל היא מן השפה ולחוץ בבחינת "מצוות אנשים מלומדה" חס ושלום, והיה לו עבודה קשה ומאומצת כי הקטרוג היה קשה רחמנא למן, וכל כמה שלא נתאמץ בתפילה ובזעקה, לא מצא עצות בנפשו.

עד שלפנות ערב פתאום נשמע קול צהלה בשמיים, היה זה לעת שנשמעו לפתע הברות קטועות כמו קול מה, מה, מה... פתאום התפזרו כל מחנה המקטרגים ונפוצו לכל עבר... מה היה?!

התברר, שבאותם רגעים הגיע לבית הכנסת שבאחד הכפרים הסמוכים למז'יבוז', בחור יהודי, כפרי ומגושם, שלא למד מעולם קרוא וכתוב ובקושי חי בין יהודים, וכמובן שלא ידע איך להחזיק סידור ולהתפלל..

והנה נפשו ניעורה בתוכו ביום הכיפורים לעת נטות צללי ערב, ראה יהודים מבני העיירה רצים לתפילת 'נעילה' ואלו הוא נמצא אי שם בפאתי הכפר, רועה אווזים ותרנגולים, יותר מזה לא ידע...

הוא רץ אפוא, כולו מתנשף, שאל למקום בית הכנסת, ונדחק פנימה בינות למתפללים... שמע קול תפילה וצעקה, אבל לא ידע להגות מלה בלשון הקודש, ובכלל לא ידע תפילה מהי, לא קיבל חינוך יהודי ולא למד בחיידר... ובכן בעת שכולם צעקו 'וכל מאמינים' החל הוא פתאום לצעוק בלשון 'מה, מה, מה! כמו כבשה, קו-קו-ריקו!! כמו תרנגול, זה כל מה שהוא ידע... והוא עשה את זה במרץ ובהתלהבות ובקול גדול, לתימהונם של המתפללים... התפילה התמימה הזו בקעה רגיעים ועוררה שמחה גדולה בכל העולמות, עד שכל הגזירות הרעות נקרעו לקרעים וכל המקטרגים והמשטינים ברחו כל עוד נפשם בם... כל זה גילה הבעל שם טוב לתלמידיו הקדושים במוצאי יום הכפורים, כוח התפילה מהו.

מוריי ורבותיי!!

איני יודע, כמו שאיש לא יודע, כיצד נתפלל אנו ביום ראש השנה ויום הכפורים הבאים עלינו לטובה ולברכה. אם יהיה 'סגר' או לא יהיה 'סגר', יהיה 'עוצר לילי' או לא יהיה, יותר להתפלל בעשרים או בעשרה, ואולי רק ביחיד?

דבר אחד אנחנו יודעים.

כשל כוח הסבל. סגר עלינו המדבר! אין לנו כוח הדיבור, נטלו מעמנו את הזכות והיכולת להתייחד עם הבורא יתברך בבתי הכנסיות ובבתי המדרשות, אין לנו הזכות והיכולת ללמוד בישיבות ובחדרים כמקדם, להשתתף בשיעורי תורה ברבים, להשתתף ב'טיש' או ב'זיץ' חסידי, לפזם ניגוני התעוררות ודבקות בצוותא, כל זה נטלו מאתנו 'השליך משמים ארץ תפארת ישראל'.

אולם דבר אחד אי אפשר לקחת לנו כיהודים, לעמך ישראל: 'די קרעכץ', את האנחה הקורעת לב, האנחה היהודית, אוי גיוואַלד, די יידישע קרעכץ! את זאת לא יוכל איש לחמוס מאתנו, ואם הדיבור בגלות, נצעק אפוא ביחד "געוואלד!" אל אבינו שבשמים!! נשימה נא את 'המחזור' מול ריבון העולמים, ונאמר לפניו יתברך: "ריבונו של עולם!" עשיתי כאשר ציוויתני! אסרת עלינו להתפלל בצוותא, התפללנו במרפסות. אסרת עלינו להתקהל "במקהלות

רבות עמך בית ישראל, אזי "ויחנו בחצרות"! הנה המחזור לפניך, קרא אתה לבד, אנו יכולים רק לעשות "קרעכץ" ותו לא!

בקשתנו אפוא מלפניך אבינו שבשמים: "השקיפה ממעון קודשך מן השמים, וברך את עמך את ישראל!! שתפילתנו לישועה, "ותמלוך אתה ה' לבדך", כבר תקוים בנו במהרה. הגענו ל"ובכן תן פחדך ואימתך על כל מה שבראת", אזי אנא ממך ריבון העולמים, שיקוים בנו במהרה סיפא דקרא "ובכן תן כבוד לעמך תהילה ליראיך ותקווה טובה לדורשיך, ופתחון פה למייחלים לך!"

*

מוריי ורבותיי!

מצויים אנו כאמור בתקופה קשה ומעורפלת, ובמידה רבה בתקופה חסרת תקדים, ובוודאי אלה הם מניסיונות של 'חבלי משיח' לפני בוא הגאולה, וזהו עידן של בירורים שונים בעקבתא דמשיחא, שבו צריכים כולם להתברר, תקופה שעליה אמרו תנאים ואמוראים 'ייתיה ולא ייחמיניה!' [=שתבוא ולא אנו נזדקק לראות זאת]. והרי רואים זאת, עם כל התגברות הטשטוש והבלבול, שאנו מצויים בשלב של בירור אמתי ונוקב, לפקוח עיניים עיוורות ולקרב את הגאולה, שכן הכול נראה בלתי טבעי לחלוטין, והמביט סביבו ימצא כי שום דבר אינו מובן כלל, והמבין יבין הכוונה בדבריהם

ואף שאין אנו מספיקים ללמוד ולהתפלל כדבעי, מכורח מצוקת השעה והגבלות הרבות המוטלות לפתחנו, אכן יש לנו להתחזק בכך שנדע כי כל פירור לימוד או תפילה בזמן הזה, הינו חשוב כמו ימים ושבועות של לימוד תורה מאומץ ושקוד, שכן כבר העידו בנו הספרים הקדושים, טובה אחת בצער ממאה שלא בצער, ולפום צערא אגרא.

הבה נתחזק אפוא בזאת גופו שנדע ונאמין בעצמנו, כי לצד צדיקי כל הדורות שוכני גן עדן, הניסיון הנוכחי הוטל על שכמי דורנו, וככל שאנו מתחזקים באמונה וביטחון, בבחינת 'חבי כמעט רגע עד יעבור זעם', כך שכרנו כפול ומכופל מבלי סוף, והבא לטהר מסייעים לו. בזאת נודעת חשיבות מרובה לדורנו אנו, ולכל אחד ויחיד שבינינו, שהרי אנו עומדים כאן בניסיונות שלא עמדו בהם גדולי דורות הקודמים, ולא שערום אבותינו. מלפנים בעת שהייתה מגפה במדינה אחת, עדיין היה מנוס במדינה אחרת, ואלו כאן, כל הגולה כמדורת אש, ואנה מפניך אברח... נשאר לנו רק לקיים עצה הידועה של הרמב"ם ז"ל באגרתו "אברח מפניך... אליך!" והדברים עמוקים ומבהילים.

אין צריכים להסתובב בבלבול ובפחד חלילה, אלא אנו נעשה את שלנו, ונמשיך בשלנו, והשם יתברך הטוב בעיניו יעשה. בוודאי מבלי ספק שבשמים ישנה התעוררות גדולה ולימוד זכות על כלל ישראל, המוסרים נפשם על תורה ותפילה, אף שיש בעיות של בראיות ושל פרנסה, וכן בעיות נפש של עצבון ונכאות רוח, עבור זה בלבד מגיע שהשם יתברך יחתמו לחיים טובים וישלח לנו גאולה וישועה.

אין אנו מחויבים כלל להקשיב ולהאמין בכל התחזיות האפלות של 'המומחים' למיניהם, שכבר הוכחה אפסותם בשלביה השונים של ההתרחשות, שהם מקדירים פני העתיד בנבואות שחורות חלילה. שכן מאמינים בני מאמינים אנחנו והננו יודעים ומכירים בכך, שהכול בא מאתו יתברך. ואף שאיננו יודעים ומבינים סיבות ודרכים, וכשם שהביא עלינו השם יתברך מכה זו, כך ברגע אחד יכולה מכה זו לסור מאתנו, עם או בלי חיסון, ואף שהמצב חמור ל"ע, ולפי ראות העין אין כל מוצא, הרי דווקא על שום כך ודווקא בשעת הדחק כזו, חובה ומצווה יש להתחזק בעצמנו ולגייס בקרבנו כוחות האמונה, המצויים בכל יהודי בשורשו, וכידוע ממאמרם ז"ל, אין ישראל נגאלים אלא בזכות האמונה.

ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שירחם את פליטתנו, למנוע משחית ומגפה מעלינו, ומעל כל בית ישראל, כי כל ראש לחולי וכל לבב דווי. עשה למען שמך, בעבור כבוד שמך, כי חנון ורחום שמך.

ונזכה להיגמר בחתימה טובה, ולשנת גאולה וישועה, חזק ויאמץ לבנו ונקווה אל ה', עת צרה היא ליעקב, וממנה ייושע, ותיגלה ותיראה מלכותו עלינו השתא בעגלא ובזמן קריב, ונאמר אמן!

ג מ ר ח ת י מ ה ט ו ב ה !!